

РЕШЕНИЕ

№ 131

гр. Плевен, 29.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН, II ВЪЗ. ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на първи март през две хиляди двадесет и трета година в
следния състав:

Председател: ВЕСЕЛА ЛЮБ. САХАТЧИЕВА

Членове: РЕНИ М. СПАРТАНСКА
К. ИВ. ПЕТРАКИЕВ

при участието на секретаря МИХАЕЛА ИВ. ИВАНОВА
като разгледа докладваното от ВЕСЕЛА ЛЮБ. САХАТЧИЕВА Въззивно
гражданско дело № 20224400500893 по описа за 2022 година

Производство по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 260051/17.10.2022 г., постановено по гр. дело № 1921/2020г. Пл.РС е отхвърлил предявеният от М. С. С. , ЕГН***** против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", иск с правно основание чл.71 ал.1 т.1 от ЗЗДискр., за признаване за установено по отношение на М. С. С. , ЕГН ***** , изтърпяващ наказание "доживотен затвор без замяна", че за периода от 03.04.2014г. до 01.04.2019г. Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ е извършила нарушение на чл.4 ал.2 ЗЗДискр. вр. чл.197 ал.2 вр. ал.1 вр. чл.76 ал.3, чл.164, чл.86 ал.1 т.1 от ЗИНЗС вр. чл.213 чл.133, чл.216, чл.217 от ППЗИНЗС, изразяващо се в неравно третиране по лично положение на ищеца, като изтърпяващ наказание „доживотен затвор без замяна“ спрямо др. л/св. лица: И.А.С.; П.П.Д.; И.Д.С.; А.С.Я.; Г.З.В. и Й.М.Й., П.М.М. и М.Р.М., по причина изолацията на ищеца М. С., с оглед неосигуряване сравнима с други л/св. лица възможност за извеждане на М. С. от зоната за "повишена сигурност" и/или възможност за настаняването му в общо помещение с други л/св. лица; неосигурен негов пропорционален престой на открито, включително и чрез отключване на килията му в зоната за повишена сигурност за период равен на другите сравними лица; непредлагане работа от ответника Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" на М. С. и неосигурен на него достъп до трудова заетост; и неосигуряване от Главна дирекция "Изпълнение на

наказанията" достъп на М. С. до социални контакти, обучение, квалификация и преквалификация, като неоснователен и недоказан.

Със същото решение Пл.РС е отхвърлил е предявеният от М. С. С. „ЕГН *****“ против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" иск по чл.71 ал.1 т.2 от ЗЗДискр., да бъде осъдена Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ да преустанови твърдените дискриминационни отношения, както и да се въздържа за в бъдеще от по-нататъшни идентични дискриминационни третираня на ищеца М. С. С. с ЕГН ***** , като неоснователен и недоказан.

Пл.РС е отхвърлил предявеният от М. С. С. , ЕГН ***** против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" иск по чл.71 ал.1 т.3 ЗЗДискр., да бъде осъден ответника Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на М. С. С. обезщетение в размер на 146 000 /сто четиридесет и шест хиляди/ лв., при условията на чл.52 от ЗЗД, за претърпени неимуществени вреди, причинени за периода от 03.04.2014г. до 01.04.2019г., вследствие дискриминационното му третиране от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", като неоснователен и недоказан.

Със същото решение, Пл.РС е осъдил М. С. С. да заплати на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" на основание чл.78 ал.3 от ГПК направените разноски в размер на 100,00 лв. за юрисконсултско възнаграждение.

Срещу така постановеното решение на Плевенски районен съд е постъпила е въззивна жалба от М. С. С., чрез адв. К. Я. от ПлаК,назначен за процесуален представител на въззивника по реда на ЗПрП.

В жалбата са изложени доводи,че решението на първоинстанционния съд е недопустимо, незаконосъобразно, неправилно и необосновано, а и постановено при допуснати процесуални нарушения при разглеждане на делото, в т.ч. за дължимо обсъждане на доводи, възражения и доказателства, включително и недопускане на изискани от същия доказателства. Постановеното решение е в несъответствие с правната и фактическа обстановка.

Въззивникът твърди, че базисен принцип за недопускане дискриминация е изискването да не се третира по различен начин неговото положение спрямо положението на лицата – лишени от свобода, които са със същите присъди и изтърпяват наказанието си в същия затвор и с които именно той се сравнява. Същият не е навеждал обстоятелства, че трябва да бъде сравняван с лицата, които като него са в "зоната за повишена сигурност", както е приел РС, че трябва да се сравнява, а напротив, навеждал е обстоятелства за лишени от свобода лица, които също като него имат присъда доживотен затвор, но са изведени от зоната за повишена сигурност и са настанени в общи помещения с други лишени от свобода лица, имащи по-леки присъди.

В случая, въззивникът твърди пряка дискриминация спрямо него по причина „лично положение“, тъй като не е изведен от зоната за повишена сигурност, като другите сравними с него лица и имащи същите присъди. Той

не следва да бъде сравняван с лицата от „зоната за повишена сигурност“, тъй като за него условията са аналогични с условията, при които са поставени тези, останали в "зоната за повишена сигурност" лишени от свобода лица. За него е налице различно третиране спрямо лица, които имат същия режим на изтърпяване на наказанието си, но са изведени от зоната и са настанени в общи помещения.

Наличието на “сравними сходни обстоятелства” следва да се преценява спрямо конкретното лично положение на ищеца, т.е. лицата, с които той се сравнява следва да бъдат в идентично положение. От значение при установяването на дискриминация е обективно съществуващият недопустим противоположен резултат при упражняване на дейността, проявен в която и да е от очертаните в ЗЗДискр. форми на нежелано или по-неблагоприятно третиране, независимо дали при осъществяването на тази дейност са спазени съответните нормативни изисквания. Законът цели установяване и санкциониране на всяко поставяне в неравностойно положение според признаците, изброени в разпоредбата на чл.4,ал.1 ЗЗДискр. или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Сравнението на лишено от свобода лице трябва да се прави с група лица, към които не принадлежи, т.е. въззивникът не може да бъде сравняван с лишени от свобода лица, поставени също като него в "зоната за повишена сигурност", а с тези, които са изведени от зоната. „Неблагоприятно третиране“ е всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. При положение, че по делото е установено, не само че са били предлагани за преместване, а дори и са преместени такива лица със същия или с по-висок риск от рецидив и с повече наказания за нарушения на вътрешния ред в затворите, в сравнение с въззивника - лице, което има същата или по-ниска оценка на риск за вреди и рецидив, то само заради това отказът на Комисията по изпълнение на наказанията да премести въззивника в общите помещения следва да се интерпретира като неравностойно отношение спрямо него по сочения от него признак „лично положение“, или по останалите признаци по чл. 4 от ЗЗДискр.

Нарушение на принципа на недопускане на дискриминация е налице, когато две категории лица, чието фактическо и правно положение не се различават съществено, се третират различно или когато се третират еднакво различни положения. Няма никакво съмнение, че базовото сравнение на въззивника следва да се установява спрямо лица, които са имали или имат същата присъда, при същия режим и са изведени от зоната за повишена сигурност и съответно, са настанени в общо помещение с други лишени от свобода. Въззивникът е бил подложен на по- неблагоприятно третиране на основа лично положение, тъй като не е имал възможности или е имал по-ограничени възможности спрямо останалите затворници /лица в сходно положение / по отношение за преместването му и настаняване в общо помещение с други лишени от свобода лица с по-леки присъди, което се окачествява като пряка дискриминация на затворната администрация, предвид субективното нейно отношение към въззивника, заради водени от

самия него дела. Субекти на сравнение спрямо въззивника трябва да бъдат именно другите лишени от свобода лица с присъда доживотен затвор без замяна, които са изведени от зоната и настанени в общо помещение.

Въззивникът твърди, че първоинстанционният съд е допуснал нарушение, като не е подложил на обсъждане в цялост писмените доказателства и гласните такива за установяване неравното му третиране от администрацията на затворите спрямо други сравними с него лишени от свобода лица, не е изградил дължимата връзка между фактите за настъпването и случването на вредата и виновността на ответника в първоинстанционното производство – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за тази вреда, както и не е приложил фактическите презумпции за ситуирането на вредата и отговорността на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Според въззивника, първоинстанционният съд нито е обсъдил, нито е анализирал събраните по делото многобройни доказателства, а още по-малко е изследвал обстойно и предмета на спора.

Въззивникът е релевирал с иска си твърдения за неравносвойно третиране, упражнено от ГД "ИН" спрямо него в сравнение с други посочени лишени от свобода лица, като това негово изолационно положение не се е променило до момента на изпращане на исковата молба и нейното последващо депозиране на 01.04.2019г. в СРС, като същият е продължавал да бъде в изолирано положение. Спрямо него е осъществена продължителна неравносвойна изолация без възможност за общуване и без възможност за образователни, обучителни, квалификационни и трудови дейности. Във времето на целия този исков период въззивникът е бил извеждан само за час и половина подневно в карето за разходка, като същевременно килиите на сравними с него лица са отключени от сутринта до 21.00 часа и същите могат да се разхождат и в коридора и да осъществяват и социални контакти и физическа двигателна активност.

Пл.РС се е задоволил да анализира факти и обстоятелства, които нито са били излагани в основанието на иска, нито пък въззивникът е въвеждал и чрез доказателства в предмета на делото, като по този начин, чрез въвеждане на незаявени от същия твърдения и обосноваване решението си на такива обстоятелства, съдът не само е изместил фокуса на производството, но е и допуснал съществени процесуални нарушения. Като е основал решението си на факти и обстоятелства, които не са въведени състезателно от страните, а не е обсъдил релевираните в предявените искове фактически и правни твърдения на въззивника, не е разгледал въведените доказателства и фактически обстоятелства, първоинстанционният съд е нарушил съществено съдопроизводствените правила на чл.7 ал.1 ГПК и чл.12 ГПК и по този начин служебно е подменил предмета на спора, с който е бил сезиран.

Съдът е длъжен да определи правилно предмета на спора и обстоятелствата, които подлежат на изясняване, като обсъди всички доказателства по делото и доводите на страните. Съдът е длъжен да прецени всички правнорелевантни факти, от които произтича спорното право и да

обсъди в мотивите на решението доказателствата, въз основа на които намира някои от тези факти за установени, а други за неосъществили се.

В случая, решаващият съдебен състав не само не е очертал в пълнота предмета на спора, но и го е индивидуализирал погрешно, и макар и формално да е посочил в доклада си кои са подлежащите на установяване факти и обстоятелства, то не е обсъдил поотделно и в тяхната съвкупност всички доказателства, въведени от ищеца и имащи значение за решаването на делото, като е изложил формално мотиви в решението си, без да извърши съвкупна преценка на всички установени факти по делото, съобразно ангажираните доказателства и да обсъди всички възражения и доводи на страните от значение за спорното право, формирайки адекватни фактически и правни изводи. Съдът не е обсъдил приети и неоспорени писмени доказателства и гласни такива, а именно разпитал на свидетелите, призовани от въззивника.

По силата на чл. 9 от ЗЗДискр в производство за защита от дискриминация, след като страната която твърди, че е дискриминирана представи факти, въз основа на които може да се направи предположение, че е налице дискриминация, ответната страна трябва да докаже, че принципът на равно третиране не е нарушен. Разпоредбата размества доказателствената тежест в производството по защита от дискриминация, като страната, която твърди, че е дискриминирана не трябва да доказва този факт при условията на пълно и главно доказване. Достатъчно е само да бъдат установени факти, от които да може да бъде направено обосновано предположение за наличието на дискриминация.

Въззивникът счита за неправилен извода на Пл.РС, че при преценката дали е упражнена дискриминация спрямо него, следва да се прави сравнение единствено и само с лицата, които и понастоящем се намират в зоната за повишена сигурност. След като въззивникът претендира, че спрямо него е налице неравностойно третиране именно поради изолационното му неограничено задържане в зоната за повишена сигурност, което е непропорционално спрямо другите изведени от зоната лишени от свобода лица, то не е логически обосновано и резонно да се прави негова съпоставка с лица, които също като него са в зоната за повишена сигурност. Логически обосновано е такава съпоставка да се прави с други лишени от свобода лица, които също са били в зоната за повишена сигурност, но по преценка на администрацията на затворите са изведени от зоната и настанени в общо помещение с други лишени от свобода лица. Ако се прави обратната преценка, такава, каквато е възприел ПлРС, че въззивникът следва да се сравнява само с лишени от свобода лица, които са оставени в зоната за повишена сигурност, то това не само априори изключва правата на защита на М. С., но и игнорира всякаква възможна оценка за неравнопоставеност при този подход, а и изпразва от съдържание нормата за недопускане на дискриминация. Да се изключват от сравняване с ищеца лицата, които са изведени от зоната за повишена сигурност, за да се прецени дали въззивникът е дискриминиран, това означава игнориране изобщо на по-благоприятното им третиране от администрацията, а означава и че тези изведени лишени от

свобода лица, всъщност, не са третирани по-благоприятно. Означава и че се обезсмисля целият регламентиран ред за превъзпитание в затворите, за социализиране и за хуманно отношение към лишените от свобода.

В случая, не следва да се оценява от съда дали въззивникът заявява с исковите си претенции за преместване и извеждане от зоната за повишена сигурност, а това че се претендира установяване на дискриминационно отношение от администрацията спрямо него самия заради неизвеждането му от зоната за повишена сигурност и вреди, които са му причинени от това неравностойно третиране. Въззивникът цели да докаже неблагоприятно третиране спрямо него в сравнение с лицата, които изрично е посочил и на които им е предоставено по-благоприятно третиране. Данните по делото сочат, че за целия исков период, а и от момента на осъждането му въззивникът е бил настанен в постоянно заключено помещение, т. нар. „зона с повишена сигурност“ без право на участие в колективни мероприятия. Въззивникът счита, че вън от приложимите норми на закона, не може да бъде намерено разумно обяснение и оправдание за безкрайно във времето задържане на лишен от свобода в постоянно заключено помещение.

Въззивникът посочва, че ЗЗДикр. е специален закон по отношение на защитаването с него права и законни интереси и предписания режим. ЗЗДискр. и ЗИНЗС не са в отношение на общ към специален, за да се приеме, че разпоредбите на ЗИНЗС дерогират спазването на общата забрана за дискриминация и задълженията на органите на държавна власт по чл.11 от ЗЗДискр. да предприемат специални мерки в полза на лица или групи лица в неравностойно положение на основата на признаците по чл.4. ал.1 от същия закон с цел изравняване на възможностите им, доколкото и докато тези мерки са необходими. Ето защо, специалният режим на лишените от свобода, изтърпяващи наказанието "Доживотен затвор" не може да бъде основание за неспазване на основните права на личността и човешкото достойнство.

Според въззивника разпоредбата на чл.150 ал.1 от ППЗИНЗС не въвежда изискване за групов характер на мероприятията от културно-информационно естество, каквато пречка за провеждането им изтъква ответника в първоинстанционното производство. Неотносими в случая са разпоредбите на чл.198 ал.2 от ЗИНЗС и чл.217 от ППЗИНЗС, предвиждащи възможност осъдените на доживотен затвор и на доживотен затвор без замяна да бъдат настанявани в общи помещения с останалите лишени от свобода с условие за съвместно участие в трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности по решение на комисията по изпълнение на наказанията, ако са поставени на строг режим и въз основа на оценка за тяхната личност. Така предвидената възможност за общо настаняване и общо участие на лишени от свобода лица в съвместни дейности, не отрича правото на всички лица, изтърпяващи наказание, свързано с лишаване от свобода, на културно-информационни дейности в мястото, където изтърпяват наказанието. Възможността това право да се ползва общо или съвместно с други лица, изтърпяващи същото наказание или поставени при еднакъв режим на изтърпяване на наказанието се свързва с начина на провеждане на дейностите, като не ги изключва. А и участието на доживотно осъдените в

колективни културно-информационни мероприятия във формите, посочени в чл.150 ал.1 от ППЗИНЗС, вкл. съвместно с осъдени от същата категория, по аргумент от разпоредбата на чл.213 от ППЗИНЗС е допустимо от закона.

Пребиваването 22 часа в денонощието в единична килия, без възможност за общуване с други хора чрез провеждане на разговори, дискусии и др., липсата на осигурена възможност за участие в адекватни образователни, информационни и културно-творчески дейности, неминуемо водят не само до изолация от външния свят, но и до десоциализация, причиняваща негативни психологически и емоционални състояния с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано с изпълнението на изтърпяваното наказание.

Въззивникът моли Окръжния съд, да обезсили решението на Пл.РС и да върне делото за ново разглеждане от друг състав на съда или да отмени същото, със законните последици от това, като уважи предявените иски изцяло.

В законоустановения срок е постъпил писмен отговор от въззиваемата страна Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния им представител Ст. юрк. П.Г..

Въззиваемият счита въззивната жалба за неоснователна и моли да бъде потвърдено решението на РС като правилно. Правилно Пл.РС е преценил и обсъдил събраните по делото доказателства, доводите на страните и е приел определената фактическа обстановка, както и правилно е отхвърлил като неоснователни и недоказани предявените иски по чл.71 ал.1, т.1, т.2 и т.3 от ЗЗДискр. от М. С. С. против ГД „ИН“. Моли окръжния съд да потвърди изцяло първоинстанционното решение на Пл.РС, като правилно и законосъобразно и осъди М. С. С. да заплати на ГД „ИН“ юрисконсултско възнаграждение в размер на 300,00 лв. за настоящата инстанция.

В съдебно заседание въззивникът М. С. С. се явява лично и със защитника си – адв. К. Я., който поддържа подадената въззивна жалба, като счита първоинстанционното решение за неправилно и моли, същото да бъде отменено.

В съдебно заседание, въззиваемата страна ГД „Изпълнение на наказанията“ чрез процесуалния си представител Ст. юрк. П.Г. моли съда, да потвърди първоинстанционното решение, като правилно и законосъобразно, като отхвърли въззивната жалба.

Окръжният съд, като прецени доводите, изложени в жалбата и доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа страна:

Исковата молба на М. С. С. е подадена пред Софийски районен съд, като е образувано гр. дело № 19087/2019 г. по описа на същия съд. С Определение от 17.04.2019 г. производството по гр. дело № 19087/2019 г. по описа на СГС е прекратено и делото е изпратено по подсъдност на Административен съд –

гр. Плевен.

Пред Административен съд – гр. Плевен е образувано и. адм. дело № 740/2019 г. по описа на същия съд, като с Определение № 1377/16.07.2019 г. е прекратено производството по делото, повдигнат е спор за подсъдност между Административен съд – гр. Плевен и Софийски районен съд и делото е изпратено на смесен състав на ВКС и ВАС по реда на чл.135 ал.4 от АПК за определяне на подсъдността.

ВАС и ВКС с Определение № 70/30.09.2019 г., постановено по адм. дело № 44/2019 г. е постановил, че компетентен да се произнесе по предявените иски от М. С. С. против ГД „ИН“ е Софийски районен съд.

Пред Софийски районен съд е образувано гр. дело № 57499/2019 г. по описа на същия съд, като с определение от 07.02.2020 г. е прекратено производството по делото и същото е изпратено по подсъдност на Районен съд – гр. Плевен.

Пред Плевенски районен съд е образувано гр. дело № 1921/2020 г. по описа на същия съд, чието решение е предмет на въззивна проверка в настоящото производство.

Въззивната жалба е подадена в срок, от активно процесуално легитимирана страна, срещу подлежащ на въззивно обжалване съдебен акт, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

При извършване на проверка по реда на чл.269 изр.1 от ГПК, въззивният съд констатира, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

При проверка за неговата правилност по реда на чл.269 изр.2 от ГПК, въззивният съд счита, че разгледана по същество въззивната жалба е неоснователна, а първоинстанционното съдебно решение следва да бъде потвърдено.

Предмет на разглеждане пред Пл.РС са предявени от М. С. С. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ ,обективно съединени иски с правно основание чл.71 ал.1 т.1, т.2 и т.3 от ЗЗДискр.

В исковата молба ищецът в първоинстанционното производство М. С. С. твърди, че към момента на подаване на исковата молба се намира в V-та група на ОЗ – гр. Плевен, считано от 12.08.2015 г. Също така, твърди, че от 01.08.2011 г. режимът на изтърпяване на наказанието му от „специален“ е

заменен с по-лек – „строг“, но въпреки това, не са настъпили съществени промени в това отношение и същият все още продължава да пребивава в постоянно заключено помещение при засилен надзор и охрана.

Твърди се, също така, че длъжностните лица, назначени от ГД „ИН“ подхождат и прилагат различен привилегирован подход спрямо посочени от ищеца лишени от свобода при сравними и сходни обстоятелства, сваляйки режима от „специален“ на „строг“, като ги извеждат от зоната с повишена сигурност и ги настаняват съвместно с други лишени от свобода лица по групите със срочни по-леки присъди. При тях положението е по-облекчено, въпреки, че някои от тях са с по-висока оценка на риска от тази на М. С. С. и така те имат привилегията да се ползват от блага, които за него са недостижими, а именно предлага им се работа, социални контакти, обучение, преквалификация и други. Поведението в тази насока от страна на ответника ГД „ИН“ е в разрез с императивни норми на закона, които налагат абсолютна забрана за дискриминация, злоупотреба с права, жестоко и нечовешко отношение или наказание, както и задължават длъжностните лица да осигуряват равно третиране и отношение към всички.

В исковата молба са изложени доводи за наличие на обстоятелства и факти, от които може да се извлече наличието на неравностойно третиране и отношение – дискриминация по смисъла на 33Дискр. на защитен признак – „лично положение“. Твърди се за търпяни от страна на М. С. С. редица неимуществени вреди с интензивен и траен във времето характер – психоемоционален стрес, дискомфорт, страх, душевно страдание, подтиснатост, обострено чувство за отхвърленост, пренебрежение, унижено човешко достойнство и други от рода на нематериалните за периода от 03.04.2014 г. до завеждане на исковата претенция.

При образуване на гр. дело № 1921/2020 г. по описа на Плевенски окръжен съд, на ищецът М. С. С. на основание чл.25 ал.1 вр. чл.21 от ЗПП е предоставена правна помощ, като му е назначен процесуален представител – адв. К. Я., който е депозирал искова молба – уточнение.

В исковата молба – уточнение, защитникът навежда доводи, идентични с тези, развити в първоначалната искова молба на М. С. С., а именно, че към момента на предявяване на исковата молба въззивникът се намира в V-та група на ОЗ – гр. Плевен, считано от 12.08.2015 г., от 01.08.2011 г. режимът на изтърпяване на наказанието му от „специален“ е заменен с по-лек – „строг“, но въпреки това, не са настъпили съществени промени в това отношение и същият все още продължава да пребивава в постоянно заключено помещение при засилен надзор и охрана. Във времето на целия исков период М. С. е бил извеждан само за час и половина подневно в карето за разходка, като същевременно килиите на сравними с него лица са отключени от сутринта до 21,00 часа и същите могат да се разхождат и в коридора и да осъществяват социални контакти и физическа двигателна активност, както и че част от сравнимите с въззивника лица упражняват

трудови действия по работа, а същият, въпреки че е с оценка за по-нисък риск от тях е лишен от такива възможности и действия, т.е. твърди се, че е налице неравностойно третиране на М. С. спрямо други, сравними с него и сходни по обстоятелства лишени от свобода, по отношение на които администрацията на Затвора – гр. Плевен е провеждала различен и привилегирован подход. Сравнимите с ищеца лица не само, че имат достъп до заетост и обучение и преквалификация, но и редът на ограничаване на свободата им е непропорционален спрямо този на М. С. – техните килии са отключени подневно за по-дълго време.

Защитникът твърди, че за обстоятелствата по неравното третиране на въззивника М. С. от затворническата администрация, последният неведнъж е сезирал, както МП, така и служители на ГД „ИН“ чрез подадени от него заявления, жалби и молби в т.ч. и чрез писмени и устни такива. Цитира се спечелено от М. С. дело № 612/2014 г. по описа на ЛОС, свързано с продължителната изолация, както и решение по делото „С. и Р. срещу Република България“ от 25.05.2013 г., влязло в сила на 28.08.2013 г., по което ЕСПЧ – Страсбург се произнася, че изолацията на М. С. е пагубна и излиза извън рамките на приетото по чл.3 от ЕКПЧОС.

Според защитника неравностойното третиране на М. С. влече след себе си търпани от негова страна редица неимуществени вреди с интензитет и траен във времето характер на проявление – психоемоционален стрес, дискомфорт, страх, душевно страдание, подтиснатост, обострено чувство за отхвърленост, пренебрежение, унижено човешко достойнство и други.

В подадения отговор по чл.131 от ГПК ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ счита подадената искова молба за недопустима, като с оглед заявените претенции за дискриминация е налице процесуална пречка и недопустимост за разглеждане на настоящото производство. Ищецът в първоинстанционното производство М. С. не е представил доказателства за дискриминационно отношение спрямо него, не са представени доказателства, които да установяват незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи на държавата или длъжностни лица, които да са дискриминирали ищеца, както и не са представени доказателства за претърпени вреди.

На следващо място в отговора на исковата молба се оспорва изцяло исковата молба, като неоснователна, като се твърди, че не е налице дискриминационно отношение спрямо М. С., както и от исковата молба не се установява извършването или неизвършването на нарушения на ЗЗДискр. или други закони, уреждащи равенство в третирането.

Настоящият въззивен състав счита, че фактическата обстановка по делото е правилно и всестранно изяснена от първоинстанционния съд, като същият е съобразил всички събрани по делото писмени и гласни доказателства и е достигнал до правилни изводи относно това, какви факти се установяват от тях.

Представените пред въззивната инстанция писмени доказателства не променят изводите на първоинстанционния съд.

В допълнение към изложените доводи във въззивната жалба, въззивният състав намира следното:

Не се спори по делото, че с присъда на Бургаски окръжен съд от 25.07.1995 г., потвърдена от ВКС на 30.05.1995 г., въззивникът М. С. С. е осъден на смърт, като впоследствие, след премахване на смъртното наказание, на 25.01.1999 г. присъдата е заменена с доживотен затвор без замяна, като е постановено да бъде изтърпяна при „специален“ режим. Впоследствие М. С. С. е преместен от Затвора в гр. Бургас в Затвора в гр. Ловеч за периода от 1999 г. до 12.08.2015 г., а след тази дата – 12.08.2015 г. изтърпява наказанието си в Затвора в гр. Плевен.

Не се спори, също така, че с Протокол на комисията по изпълнение на наказанията в Затвора в гр. Ловеч по реда на чл.73 и чл.74 от ЗИНЗС /отм. ДВ бр.17/07.02.2017 г./ му е заменен режима на изтърпяване на наказанието от „специален“ на „строг“ от 2011 г.

Спорните по делото моменти са свързани с оплакванията на въззивника, че въпреки промяната на режима на строг, за него не са настъпили съществени промени и той все още продължава да пребивава в постоянно заключено помещение при засилен надзор и охрана и наведените във връзка с това доводи за наличие на дискриминация, изразяваща се в неравно третиране по „лично положение“.

С разпоредбата на чл.4 от ЗЗДискр. се въвежда нормативна забрана за осъществяване на всяка пряка или непряка дискриминация, основана на някой от изброените в ал.1 признаци /пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном по смисъла на параграф 1 т.1 от ДР, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна/. За да е налице дискриминация е нужно да се установи по делото наличието на различно, при това по-неблагоприятно третиране на дискриминирания субект, основано на някой от изброените в чл.4 от ЗЗДискр. признаци. Прокламираните в чл.2

цели на закона, а именно осигуряване на правото на всяко лице на равенство пред закона, на право на равенство в третирането и във възможността за участие в обществения живот, на право на ефективна защита срещу дискриминация, следва да се разглеждат единствено и само във връзка с изброените защитени признаци по чл.4 от ЗЗДискр. С оглед на това, за прилагане в производството за защита от дискриминация на оборимата презумпция по чл.9 от ЗЗДискр. за нарушаване на принципа на равно третиране е необходимо страната, която твърди, че е дискриминирана да представи в производството факти, въз основа на които може да бъде изградено предположение, че спрямо нея е извършена дискриминация и едва при наличието на такива факти се размества доказателствената тежест, като ответникът вече е този, който следва да обори при условията на пълно и главно доказване презумпцията за нарушаване на принципа за равно третиране.

В настоящото производство, ищецът М. С. релевира твърдения за проявеното спрямо него дискриминационно отношение по защитения от чл.4 от ЗЗДискр. признак „лично положение“, тъй като не е изведен от зоната за повишена сигурност, като другите сравними с него лица и имащи същите присъди. Въпреки, че липсва легално определение на „лично положение“, този признак във всеки конкретен случай следва да се разглежда от гледна точка на същностните за личността белези, които я определят като такава и които предполагат еднаквото приложение на закона. Твърдението на въззивника за наличието на такъв признак, обусловил неравностойното отношение към него се основава на факта, че е осъден на доживотен затвор, режимът му е сменен от „специален“ на „строг“, но не е преместен за изтърпяване на наказанието в общи помещения с други лишени от свобода.

Съгласно чл.53 ал.2 от ППЗИНЗС лишените от свобода на строг режим се настаняват в помещения, които през нощта се заключват, а съгласно чл.54 т.2 от ППЗИНЗС лишените от свобода на специален режим се настаняват в постоянно заключени помещения при засилен надзор и охрана.

В чл.198 ал.5 от ЗИНЗС законодателят е предвидил възможността поставените на строг режим осъдени на доживотен затвор и на доживотен затвор без замяна да бъдат настанявани с мотивирана заповед на началника на затвора в общи помещения с останалите лишени от свобода и да участват във

всички дейности заедно с тях, а в ал.6, че със заповед на началника на затвора поставените на специален режим осъдени на доживотен затвор и на доживотен затвор без замяна могат да участват съвместно с други лишени от свобода в трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности.

Видно от разпоредбата на чл.198 ал.5 от ЗИНЗС е, че настаняването на осъдени на доживотен затвор и на доживотен затвор без замяна в общи помещения с другите лишени от свобода се преценява с отделна и нарочна заповед на Началника на затвора. Следователно, от промяната на режима от „специален“ на „строг“ не следва автоматично настаняване в общи помещения с други лишени от свобода и участие във всички дейности с тях. С други думи, основание за настаняване на осъдени на доживотен затвор в общи помещения с останалите лишени от свобода е мотивирано решение на комисията по изпълнение на наказанията, само ако същите са поставени на строг режим и въз основа на оценката за тяхната личност, а не смяната на режима от „специален“ на „строг“ автоматично да води до задължение за затворническата администрация за настаняване на тези лишени от свобода в общи помещения и издаване на мотивирана заповед.

От нормата на чл.198 ал.5 от ЗИНЗС следва да се направи извод, че преместването на тази категория лица, към която се отнася и въззивника М. С., в общи помещения с останалите лишени от свобода е законово предвидена възможност за затворническата администрация, а не задължение и същата се преценява за всяко конкретно осъдено лице, а преценката кое поведение представлява достатъчна и основателна предпоставка, обуславяща изменение на мястото на изтърпяване на наказанието е предоставена изцяло и е изключително правомощие на решаващия административен орган, който действа в условията на оперативна самостоятелност, а именно: за част от претендиращия период –Комисията по чл.17 от ЗИН, а за останалата част и към настоящия момент –Началника на затвора. Решенията на комисията по изпълнение на наказанията само по ал.1 т.3 на чл.74 от ЗИНЗС /отм./, действащ за претендиращия от въззивника период, подлежат на обжалване пред окръжния съд по местонахождение на затвора. За останалите законодателят не е предвидил възможност за съдебно оспорване, т.е. преценката на Комисията в хипотезите на чл.74, извън т.3 от ЗИНЗС е била окончателна.

Във въззивната жалба са наведени доводи, че след като въззивникът претендира, че спрямо него е налице неравностойно третиране именно поради изолационното му неограничено задържане в зоната за повишена сигурност, което е непропорционално спрямо другите изведени от зоната лишени от свобода лица, то не е логически обосновано и резонно да се прави негова съпоставка с лица, които също като него са в зоната за повишена сигурност, а такава съпоставка следва да се прави с други лишени от свобода лица, които също са били в зоната за повишена сигурност, но по преценка на администрацията на затворите са изведени от зоната и настанени в общо помещение с други лишени от свобода лица. Окръжният съд намира за правилни доводите на първата инстанция, че при преценката дали спрямо въззивника М. С. е упражнена дискриминация следва да се прави сравнение единствено и само с лицата, които и понастоящем се намират в зоната за повишена сигурност, т.е. за да е налице дискриминация по някой от признаците на чл.4 л.1 от ЗЗДискр., следва да се направи сравнение между начина на третиране на други лица, които са в същото или сходно положение. В случая, според Окръжния съд, наличието на дискриминационно отношение по защитения от чл.4 от ЗЗДискр. признак „лично положение“ следва да се преценява при сравняване на М. С. с лишените от свобода, с които изтърпява заедно наказанието в зоната за повишена сигурност, тъй като, както се посочи по-горе, смяната на режима от „специален“ на „строг“ не означава автоматично настаняване на осъденото лице в общи помещения с останалите лишени от свобода и след като той продължава да търпи наказанието си в заключено помещение при засилен надзор и охрана, то положението му следва да бъде сравнявано с тези лишени от свобода, с които търпи наказанието, а не с лишени от свобода, които са настанени в общи помещения при строг режим.

Според настоящата инстанция, при формиране на преценката, налице ли са доказателства, от които обосновано да се предположи, че спрямо въззивника М. С. е проявено дискриминационно отношение по защитения от чл.4 от ЗЗДискр. признак „лично положение“ не следва да се ръководи от събраните доказателства за други, изтърпяващи наказание доживотен затвор лица, преместени в общи помещения, тъй като тази преценка се прави от затворническата администрация за всяко конкретно осъдено лице и преместването им не може да се третира като проява на неравнопоставено

отношение спрямо М. С. по защитения признак „лично положение“.

Следователно, не може да се приеме, че въззивникът се намира при „сравними сходни обстоятелства“ с осъдените на доживотен затвор лишени от свобода, които са преместени в общи помещения с останалите лишени от свобода, тъй като по отношение на него не е налице мотивирана заповед за преместването му и той продължава да изтърпява наказанието в „зоната за повишена сигурност“ и в този смисъл, в подобни „сравними сходни обстоятелства“ М. С. се намира единствено с лишените от свобода, които изтърпяват наказанието си в тази „зона за повишена сигурност“.

Не е налице и твърдяната от въззивника продължителна изолация без възможност за общуване, тъй като същият е настанен в една група с други лишени от свобода, също осъдени на доживотен затвор, с които общува.

Несъстоятелни са твърденията във въззивната жалба, че на М. С. не му е предоставяна работа, не му е осигурен достъп до трудова заетост, както и не му е осигурен достъп до социални контакти, обучение, квалификация и преквалификация. Видно от приложените пред първата инстанция писмени доказателства е, че със заповеди на Началника на Затвора – гр. Плевен, въззивникът е назначаван на работа, като същевременно е приложена и декларация, с която същият е отказал да полага доброволен труд. Освен това, от доказателствата се установява, че въззивникът е взимал участие в групова работа „Декупаж“, в свободното си време рисува картини, които са изложени в постоянната изложба, контактува с лишени от свобода и запълва свободното си време със спорт и четене на литература. Провеждал е престой на открито по един час и половина всеки ден, всеки вторник е ходил и ходи на библиотека и редовно си взима литература за четене, всяка сряда ходи по един час на фитнес.

По делото, като писмени доказателства са представени графици за провеждане на престой на открито на лишените от свобода на първи, втори, четвърти етаж и ареста, за провеждане на футболни срещи на затревеното игрище във време, различно от времето определено за престой на открито, за разпределение на времето на лишените от свобода с доживотни присъди в ЗПС на 307 спално помещение и списък с мероприятия, което опровергава твърденията на въззивника за неосигурен пропорционален престой на открито, както и достъп до социални контакти. Няма данни по делото,

въззивникът М. С. да е дискриминиран в сравнение с лишените от свобода, изтърпяващи наказание доживотен затвор и доживотен затвор без замяна, които са настанени в зоната за „повишена сигурност“.

По делото няма данни за твърдяната във въззивната жалба пряка дискриминация на затворническата администрация, предвид субективното нейно отношение към въззивника, заради водени от самия него дела. Това са негови доводи, които не се подкрепят от доказателствата по делото. Спрямо М. С. са спазени всички изисквания, които законът предвижда за осъдените на доживотен затвор и неизвеждането му в общи помещения с другите лишени от свобода не е проява на дискриминация от страна на затворническата администрация, а е свързано с изискването на чл.198 ал.5 от ЗИНЗС за издаване на мотивирана заповед на началника на затвора, каквато в настоящия случай не е налице. Настанените в „зоната за повишена сигурност“ с доживотни присъди получават еднакво третиране, съобразено с действащата нормативна уредба.

Следва да се отбележи, че във връзка с подадено заявление от лишения от свобода М. С. през 2015 г. да бъде настанен в общи помещения с останалите лишени от свобода е изготвено становище, от което се установява, че за тази категория лица, осъдени на доживотен затвор, следва да се има предвид цялостната оценка за личността на лишения от свобода и комплексната преценка за въздействието на евентуалното му извеждане от зоната с повишена сигурност, както върху него, така и върху останалите затворници и върху мерките за сигурност, като становището на администрацията на Затвора–гр. Ловеч е, че цялостната оценка на личността на М. С. не дава основание да се приеме, че в условията на по-свободен режим на придвижване и контактуване ще съумее да отстоява нормите на доброто поведение и да не допуска нарушения на Правилника за вътрешния ред.

По отношение на наведените във въззивната жалба доводи за търпiani от страна на въззивника неимуществени вреди, изразяващи се в пребиваване 22 часа в денонощието в единична килия, без възможност за общуване с други хора чрез провеждане на разговори, дискусии и др., липсата на осигурена възможност за участие в адекватни образователни, информационни и културно-творчески дейности, които водят не само до изолация от външния

свят, но и до десониализация, причиняваща негативни психологически и емоционални състояние с интензивност, която надминава неизбежното ниво на свобода на М. С., претърпяното неблагоприятно засягане – негативните психологически преживявания и емоционален дискомфорт, макар и без конкретно увреждане на здравето, следва да се отбележи, че по делото е установено, че по отношение на същия се спазват всички нормативни изисквания, свързани с изтърпяване на наказанието лишаване от свобода от осъдените на доживотен затвор и доживотен затвор без замяна лица. От свидетелските показания се установява, че в зависимост от положението на осъдения, в зоната има режим за фитнес, библиотека, баня, престой на открито, възможност за пазаруване на лавката, работа, обучение, но съобразени с обстоятелствата, че следва да се извършват в килията и това е за всички от тази група, т.е. М. С. не е поставен в неравностойно положение с настанените в същата група, с които, всъщност, той е поставен в сходно и идентично положение и с които следва да бъде сравняван. Всички страдания, които възникват М. С. твърди, че е преживял в резултат на неизвеждането му в общи помещения с останалите лишени от свобода, са неизбежна последица от изтърпяване на наказанието, което му е наложено и не надхвърлят необходимото за изпълнение целите на наказанието въздействие върху личността.

За да е налице проява на дискриминация е необходимо да са осъществени всички елементи от фактическия състав на приложимата специална правна норма, като неправомерният диференциран подход към дадено лице трябва да е обвързан от признак по чл.4 от ЗЗДискр. /в този смисъл е и съдебната практика: Решение № 50213/09.11.2022 г. по гр. дело № 247/2022 г. на ВКС; Решение № 3/22.07.2013 г. по гр. дело № 534/2012 г. на ВКС; Решение № 101/02.08.2021 г. по гр. дело № 1871/2020 г. на ВКС/.

В настоящия случай, съдът намира, че не е осъществена пряка или непряка дискриминация спрямо ищеца по смисъла на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр., чрез неизвеждането му в общите помещения на затвора в гр. Плевен за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, тъй като не е налице по-неблагоприятно третиране на същия спрямо останалите лишени от свобода. След като не се установява наличие на двете проявни форми на дискриминация, т. е. липсва нарушение, не е необходимо да се изследват и останалите елементи от фактическия състав на тази отговорност, а именно

вредни последици и причинна връзка между тях и нарушението. При липса на фактическа установеност ищецът да е жертва на дискриминация, на същия не му се дължи и обезщетение за вреди от неравно третиране.

При това положение, правилно Пл.РС, след като е отхвърлил предявеният от М. С. С. иск с правно основание чл.71 ал.1 т.1 от ЗЗДискр., поради липса на нарушение, е отхвърлил и останалите предявени иски по чл.71 ал.1 т.2 от ЗЗДискр. за осъждане на ответника да преустанови нарушението и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения и по чл.71 ал.1 т.3 от ЗЗДискр. за заплащане на обезщетение в размер на 146 000,00 лв. за претърпени от ищеца неимуществени вреди, в периода от 03.04.2014г. до 01.04.2019 г., вследствие дискриминационното му третиране от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията".

Предвид изложеното следва да бъде потвърдено решение № 260051/17.10.2022 г. на Пл.РС, постановено по гр. дело № 1921/2020 г. по описа на същия съд.

При този изход на делото, въззивникът М. С. С. , ЕГН ***** следва да бъде осъден да заплати на въззиваемата страна Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" направените деловодни разноски за настоящата инстанция в размер на 300,00 лв. юрк.възнаграждение на осн.чл.78,ал.8 от ГПК вр.чл.26а вр.чл.25,ал.1 от НЗПП.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА на основание *чл.272 от ГПК* Решение № 260051/17.10.2022 г. на Плевенски районен съд, постановено по гр. дело № 1921/2020 г. по описа на същия съд.

ОСЪЖДА М. С. С. с ЕГН ***** **ДА ЗАПЛАТИ** на ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ "ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА" направените деловодни разноски за настоящата инстанция в размер на 300,00 лв. юрк.възнаграждение на осн.чл.78,ал.8 от ГПК вр.чл.26а вр.чл.25,ал.1 от НЗПП.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване на основание чл.280 ал.3 т.1 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____